

Nationalspråksnämnden 26.8.2024 § 28

Nationalspråksnämndens utlåtande om genomförandet av de språkliga rättigheterna i förvaltningsstadgan

Nationalspråksnämnden betonar vikten av att de finsk- och svenskspråkiga invånarnas och servicetagarnas språkliga rättigheter och att de olika språkgruppernas behov beaktas på ett jämlikt sätt. För att detta ska uppfyllas krävs att välfärdsområdet som organisation målmedvetet vidtar åtgärder, gör förhandsbedömningar av förslag till beslut, följer upp fattade beslut och skriker till åtgärder om det finns behov därtill. Detta bör tillämpas enligt det i förvaltningsstadgan § 85 uppgjorda krav om språkliga rättigheter.

I välfärdsområdets förvaltningsstadga definieras förvaltningsspråk och tvåspråkighet i välfärdsområdets verksamhet då det gäller organens sammanträdeskallelser, föredragningslistor och protokoll. I gällande förvaltningsstadgan är det endast välfärdsområdesfullmäktiges, välfärdsområdesstyrelsens och nationalspråksnämndens sammanträdeskallelser, föredragningslistor och protokoll jämte bilagor som avfattas på finska och svenska.

Gällande förvaltningsstadgan och följande uppdatering har nämnden i årsberättelsen för 2023 lyft fram att nationalspråken bör beaktas i beslutsorganens handlingar och möten. Speciellt har det kommit respons från en del av påverkningssystemen att det finns behov av möteshandlingar även på svenska för att på ett optimalt sätt kunna förstå innebörden i ärendebehandlingen. Specifikt välfärdsområdesfullmäktigemöten bör vara tvåspråkigt och skrivtolkas eller på annat sätt översättas i realtid (§ 8). Nationalspråksnämnden anser att samtliga beslutsorgans sammanträdeskallelser, föredragningslistor och protokoll jämte bilagor ska avfattas på finska och svenska (§ 83). För att tillgodose detta bör det garanteras

tillräckliga översättningsresurser eller ibruktagande av nya metoder för översättning.

§ 41 Välfärdsområdesstyrelsens uppgifter och beslutanderätt: (p.33) svara för genomförandet av social- och hälsovårdstjänsterna på svenska inom hela välfärdsområdet som en del av sin uppgift att ordna tjänster. Till denna punkt bör även tilläggas räddningsväsendet.

Nationalspråksnämndens uppgifter är fastslagna enligt lag om välfärdsområdena 611/2021 § 33, men nämnden kan också ha andra uppgifter som anges i förvaltningsstadgan (§ 53). Nationalspråksnämnden har i årsberättelsen för 2023 poängterat vikten av att stärka nämndens roll och beslutanderätt i ärenden som påverkar de språkliga rättigheterna. Nationalspråksnämnden bör även höras och ge utlåtanden i ärenden som påverkar service på språkliga grunder och specifikt den svenskspråkiga servicen (budget, strategi och andra verksamhetsdokument).

Nationalspråksnämndens uppgifter bör specificeras i förvaltningsstadgan, däribland ska nämnden följa upp hur stor del av personalen på olika enheter som kan svenska, och om avtalsvillkoren till utlokaliserade enheter uppfylls vad gäller språkkraven.

Nationalspråksnämnden anser att nuvarande antal ledamöter i nationalspråksnämnden ska bibehållas med tanke på att hela området på optimalt sätt ska representeras.

Invånarnas och servicetagarnas språkliga rättigheter i välfärdsområdets förvaltning och verksamhet är väl upptaget i förvaltningsstadgan. § 84 Invånarnas och servicetagarnas språkliga rättigheter i välfärdsområdets förvaltning: Västra Nylands välfärdsområde är tvåspråkigt, och i organiseringen av välfärdsområdets förvaltning och verksamhet samt i dess kommunikation ska de finsk- och svenskspråkiga invånarnas och servicetagarnas språkliga

rättigheter och de olika språkgruppernas behov beaktas på ett jämlikt sätt. Detta skall dock inte enbart beaktas utan tillgodoses. Ändra ordet beaktas till tillgodoses.

§ 85 De språkliga rättigheterna i välfärdsområdets verksamhet: De lagstadgade språkliga rättigheterna ska tryggas i tillräcklig mån i välfärdsområdets verksamhet. Stryka orden i tillräcklig mån. Meningen skulle således lyda; De lagstadgade språkliga rättigheterna ska tryggas i välfärdsområdets verksamhet.

Välfärdsområdets service ska ordnas så att invånarna och servicetagarna kan få betjäning på sitt eget språk, finska eller svenska, inom välfärdsområdets alla verksamhetsområden. Detta kan inte garanteras optimalt, vilket även framkommit i nationalspråksnämndens årsberättelse. Detta betyder att det som är godkänt i både lag och förvaltningsstadga inte uppfylls till sin helhet. Samma gäller säkerställandet att de anställda har tillräckliga kunskaper i finska och svenska.

Välfärdsområdesdirektören bestämmer genom verksamhetsföreskrift närmare om organisationsstrukturen, uppgifterna och beslutanderätten.

Nationalspråksnämnden vill understryka viktigheten av att direktören för svenska enheten är en del av välfärdsområdesdirektörens ledningsgrupp.